

Sygn. akt IV U 203/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 kwietnia 2021 roku w Sieradzu

odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 14.01.2021 r. Nr (...)

w sprawie J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o zwrot renty rodzinnej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że J. R. ma obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jedynie w odniesieniu do kwoty równej 5% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu za okres od 1 kwietnia 2019 roku do 30 września 2019 roku, bez obowiązku zwrotu świadczenia w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IV U 203/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 14.01.2021r., ZUS II Oddział w Ł. zobowiązał J. R. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu renty rodzinnej za okres od 1.04.2019 – 30.09.2019 w kwocie 5057,50zł. z powodu skreślenia w dniu 18.03.2019r. z listy studentów.

Nie podzielając powyższej decyzji, w/w złożył odwołanie wnosząc o zmianę decyzji poprzez nałożenie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia do kwoty 5% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu za okres od 1.04.2019 – 30.09.2019.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R., ur. (...)

Decyzją z 7.09.2011r., ZUS przyznał J. R. i jego dwóm braciom rentę rodzinną po matce od 1.08.2011r. Kolejnymi decyzjami przedłużano wypłatę świadczenia w związku z przedkładaniem zaświadczeń o kontynuowaniu nauki (**decyzja k. 31 i n./akta ZUS**).

Decyzją Dziekana Wydziału (...) z 18.03.2019r., J. R. został skreślony z dniem 18.03.2019r. z listy studentów (**decyzja k. 336/akta ZUS**).

W dniu 27.09.2019r., J. R. złożył w ZUS wniosek o wstrzymanie wypłaty renty rodzinnej (**k. 335/akta ZUS**).

Decyzją z 14.01.2021r., ZUS II Oddział w Ł. zobowiązał J. R. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu renty rodzinnej za okres od 1.04.2019 – 30.09.2019 w kwocie 5057,50zł. z powodu skreślenia w dniu 18.03.2019r. z listy studentów (**decyzja/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 138 ust. 1 – 3 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2020r., poz. 53), Osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Jak wynika z przepisu art. 73 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu, dla dwóch osób uprawnionych – 90% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu, a dla trzech lub więcej osób uprawnionych 95% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu.

W niniejszej sprawie do renty rodzinnej uprawnieni byli trzej synowie, w tym wnioskodawca, którym ZUS wypłacał łącznie 95% świadczenia, jakie przysługiwałyby zmarłej.

W ocenie Sądu stanowisku ZUS co do wysokości zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 12019 jest błędna. Zdaniem Sądu obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia istnieje wobec wnioskodawcy jedynie w odniesieniu do kwoty równej 5% świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu za okres od 1.04.2019 – 30.09.2019, bez obowiązku zwrotu świadczenia w pozostałym zakresie.

Stwierdzenie przez ZUS nienależnie pobranego świadczenia pobranego przez jedną z osób uprawnionych powinno nieść skutek w postaci nowego podziału renty rodzinnej ze względu na zmianę osób uprawnionych do świadczenia, który powinien zostać dokonany od miesiąca ujawnienia tych okoliczności. Jednak nie jest to możliwe wstecz, a zatem zwrot wymaganej części renty rodzinnej przez wnioskodawcę, pozbawiałby prawa do tego świadczenia z mocą wsteczną dwie osoby uprawnione. Bracia odwołującego powinni bowiem łącznie otrzymywać w spornym okresie 90% świadczenia przysługującego osobie zmarłej – po 45% tej kwoty. W istocie otrzymaliby po 31,6% każdy. Nie byłoby więc możliwości wyrównania renty rodzinnej do 90% przysługujących za sporny okres. Powyższa interpretacja przepisów art. 73 i 74 ustawy o FUS oznacza, że świadczenie nienależne w rozumieniu art. 138 ustawy pobierane przez wnioskodawcę w spornym okresie stanowi tylko 5% wypłaconej renty rodzinnej, jako różnica między wysokością renty rodzinnej dla trzech osób, a wysokością renty która przysługuje dwóm uprawnionym osobom.

Tutejszy Sąd w pełni podziela i przyłącza się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z 14.05.2013r. w sprawie II UK 313/12, że świadczenie, które było wypłacane jako łączna renta rodzinna do rąk jednego z uprawnionych, który okazał się osobą niemającą tytułu do jej pobierania, podlega zwrotowi w zakresie, w jakim kwota pobranego nienależnie świadczenia przewyższała wysokość renty rodzinnej ustalonej w zależności od liczby uprawnionych, bez uwzględnienia tej osoby (port. wyrok SN z 14.05.2013r., II UK 313/12).

W podobnym tonie wypowiedział się także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 19.01.2005r. III AUa 2791/03 oraz SA w Gdańsku w wyroku z 12.05.2015r. III AUa 2124/14, że zwrot nienależnie pobranego świadczenia powinien odpowiadać wysokości kwoty, o którą bezpodstawnie został uszczuplony Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, nie może natomiast pogarszać sytuacji dziecka uprawnionego do renty rodzinnej po ojcu. Rezultatem stwierdzenia przez organ rentowy nienależności świadczenia pobranego przez jedną z osób uprawnionych do łącznie wypłacanej renty rodzinnej w sytuacji gdy świadczenie wypłacane jest jako jedna renta rodzinna osobie organizującej i zarządzającej gospodarstwem domowym w części należnej także innym uprawnionym osobom pozostającym w tym gospodarstwie domowym, nie jest dokonanie podziału renty rodzinnej, lecz wyłącznie ustalenie kwoty należnej i kwoty nienależnie pobranej renty rodzinnej jako różnicy w jej wysokości wynikającej z liczby osób uprawnionych (por. wyrok SA w Katowicach III AUa 2791/03, wyrok SA w Gdańsku z 12.05.2015r., III AUa 2124/14).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że J. R. ma obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jedynie w odniesieniu do kwoty równej 5% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu za okres od 1.04.2019 – 30.09.2019, bez obowiązku zwrotu świadczenia w pozostałym zakresie.